

La salut del poble es la suprema lley.

Poble que no lluita, es poble mort, y tal lluita deu ser sols pel dret a la vida y a la lliure manifestació.

LA TRONADA

Tots els que'ns buscan lo benestar a l'altre vida s'el procuran per aquesta.

Deu al crear al dimoni, ó va equivocar-se ó es que gosa en que'l mal existeixi; per aixó la ciencia no lliga ab ells.

Setmanari satírich vermell.

Sortirà tots los dissaptes.

Preus de subscripció

Granollers al mes. . . 0'25 ptas. |
Fora trimestre. . . 1'00 » |

Administració y Redacció, Ricoma, 6

Tots els originals encaminats al bé públich, s'insertarán.

Pago per adelantat.

Número solt 5 céntims per tot arreu.

SALUT: Fora faltar, no á la cortesia que'ns te sens cuidado, pro si á nostres sentiments d'amor al poble sá que trevalla y lluita, á la premsa que posa sas columnas y son treball intelectual per la salut y benestá del mateix, si al apareixer deixessem de donar un fraternal abrás y el mes afectuós saludo associannos á sas aspiracións.

LA REDACCIÓ.

LA TRONADA

¿Qué farà aquesta TRONADA? Es lo que deuen preguntar-se tots los pagesos de l'opinió pública. Los que tenen ja apunt de cullir lo fruit de son despotisme, de sa dominació, de infinitat d'intrigas y maquinacións caciquils, deuen tenir por d'una forta pedregada que'ls ho arreballi tot, que tot els ho malmeti; com també 'ls ministres del senyor.... Canóns que ja tremolan al veure 'ls nuvols negres que per desinfectá l'atmosfera de las injusticias que ni deixan respirar, ens acompanyan.

Si, la tempesta que acompanya nostra TRONADA anirá acompanyada de tot; continous llampechs, tróns, llamps, pedra y aigua.

Llampechs que s'introduiran dins la interioritat de las casas ahont si tramiu injusticias, arbitrariedades y maquinacións denigrants, fins per las escaletas de portas y finestras tractará d'esbrinar lo que'l públich honrat convé que sápi-ga.

Municipis, caus d'administracións de

consums, clubs y comités caciquistas ahont se disposa de las desgraciadas marchas dels pobles, llochs putrefactos ahont per satisfacer ambicións denigrants y miras particulars senyalan los desgraciats derroters en que travessem, no deixant societats que volguent ser recreativas, d'instrucción popular ó de fins benéfichs son lo foment del vici y de la prostitució moral y material del proletari.

Llampechs que introduintse en tota classe de caus místichs no deixarán ni una rata de sagristia quieta, bestioletas que no hi ha res que las esporugueixint com la claror y mes si aqueixa prevé de Natura.

¡Están tant acostumadas a la de llantial

Trons y llamps contra tota aquesta plaga de parásits, que tot ho infectan, tot ho corrompen, tot ho destrossan fins la dignitat de sos semblants.

Pedra que malmeti sas cullitas, fruit de son domini, de l'ignorancia del poble y sa deixadesa, de sas maquinacións fins sangrentas a vegadas, puig son resultat d'haver trepitjat dignitat y honras ajenas.

Ab aquets ¡si'n será de granada la pedral ni sos canóns-granifuchs podran deturarla, puig la carga ab que deuen desapararse, es ab moralitat, cosa per ells del tot desconeguda.

Aigua abundanta y bona, pluja bonafactora pel poble que trevalla, que lluita, que s'agita, que busca la pau y el benestar general, que sols ambiciona respirar vents de pau y llibertat comuna de justicia y progrés.

Aquesta será nostra labor, ¿fracassarem? podria ser, pro may per falta d'energias, voluntat ni traició.

Si afortunadament el poble'ns respón

ab son óbol, si la nostre classe en benefici seu no 'ns abandona, serém los verdaders soldats del progrés, la vanguardia de la rabó y de la justicia.

Ab la cooperació popular, res ens espanta, ni las escalas dels jutjats, ni'ls barrots de las reixas de las presóns, ni las persecucións mes denigrants en que estém segurs que'l caciquisme probará per vencens.

Poble honrat. ¿Podém comptar ab tú? Sols ab tú y per tú serán nostras energias.

Las seccións en que's compondrá per are nostre periódich son: article de fondo á cárrech de nostre company de Redacció *Clar-i-net*; *A la Barra*, secció oberta y permanent per portarhi á qui s'ho mereixi; *Llampechs*, especie de gacetillas; *Bossón de'n Banyeta*, per las cartas de fora y columna oberta per qui vulga refutar nostra tasca ó tracti de repararse d'algúns atachs que consideri injustos.

Aixó per are, mes endevant se nos han prestat dos companys dibuixants per ferlo ab caricaturas.

Que'l poble responderá no ho duptem, puig sabem de sobres sas necessitats.

A veure.

LA REDACCIÓ.

¡A la Barra!

Ab las fullas en que anunciabam la formació del «Grupo Rebelde» y nostres propósitos, diguerem que dels firmants a la Garrán Protesta de indignes, dich contra la premsa indigna, portaríam a la barra qui ho mereixés, pró son tants y com de tothom coneguts los actes en que 's fan acreedors ne passem per alt, deixant lo borrascós passat per seguir fins sas petjades en lo pervindre.

Comensém donchs avuy.

Lo primer es un quatre ulls prim y sech, buscador de rahons dins lo seno de las familias, procurador de plets y enredos judicials, federal de la capella fonda per més senyas, que feu propaganda á La Roca, cuan més valdria que la fes per la restauració del Tribunal del Sant Ofici, del que 'n sortiria un bon recaudador de delmes y drets de senyoriu.

Aquet fulano que sas maneras d' obrar son contrarias á sa propaganda (doblé) es aquell que, segons éll, la monarquia cad' any te que passar la frontera, y que si lo tenim qu' aguantar es gracias á aquell soldat borratxo de Sagunto y altres tonterias per l' istil.

No, no es per aixó Sr. Fontcuberta; es perquè hi há homes falsos que dihentse federals, demócratas, etc., etc., fan lo joch del caciquisme, y estan suspeditos á la voluntad d' un altre, que predican conciencias y venen vinagre.

Per lo tant, en be de la República li encomaném que no la propagui, que causa mal efecte 'n qui 'l coneix, que 'n La Roca mateix no faltá qui digué: ¿aquet ens ha de portar la República? ¿Jo he de creure á n' aquet que per un miserable tant per cent que te de beneficis vaig tenir de pagar una cosa que jo ignoraba? ¡Anda farsant! y altres queixas per l' istil.

Cregui: en lloch de propagar uns ideals que 'ls destrossa ab sa manera d' obrar, que 'ls deixi en pau y que miri si pot fer pledejar á familias per unas catorce cuarteras de terreno, ó que indagui per quina causa 's perdé aquell plet y á buscárselas de cualsevol modo, ja qu' es tant poch escrupulós com demostrá ab son discursabalanchada per l' expulsió de La Unió Lliberal de individuos sens causa averiguada y trepitjant Reglaments y sentit comú.

A tot farsant, ¡á la barral!

GRUPO REBELDE.

Granollers 9 Abril 1904

Sotanas y faldillas

L'astucia en que las religions s'han afiansat per dominar á l' especie humana, consisteix en la supersticiosa forsa que exerceixen sobre la dona.

Per medi de luxosas exhibicions en que atrauen á los esprits débils; de supersticions qu'encar que ridiculas las presentan adornadas, plenas de misticisme y romántica poesia, logran que las ánimas malaltas, faltas d'una instrucció sana y basada ab las lleys naturals quedin enlluernadas ab lo fals brill de sa indumentaria.

La dona es débil, no degut á sa orga-

nisme, sinó per la relació directe en que está ab la societat; societat descuidada que no sab veure que fins que tindrà á la dona á n'el lloch que li correspón, instruida y despreocupada, no entrarà en el verdader camí de l'emancipació humana.

A ella no se l'ensenya com correspón; tot es fals, mixtificat, ensenyansas allunyadas sempre de la Naturalesa, se la fa esclava del mascle á qui ja de petita li presentan com un superior, superioritat en que l'home després no la sab veurer nula, puig l'ignorancia de las donas, casi sempre es la que domina á las casas en general.

Cuan petita, no mes se li ensenya que tontas niueries divorciantla del altre sexe; mes gran, lo bon tò y la cortesia consisteix en el desconeixement en absolut de son organisme, res que signifiqui ciencia ni raciocini; cada fase en el desarrollo de sa naturalesa sorprén á sa ignorancia, puig sols sab lo que ab la relació d'amagat apren y encar com á cosa escandalosa.

Per aixó la clericalia las enlluerna ab sa fastuositat, trevalla sas conciencias empobrintias, y ab tota la vestimenta de l'astucia se las fa sevas.

Per poca iustracció que tingués la dona pró sana y ab relació de la Naturaleza 'n fugiria, veuria que gracias al enginy y tramas supersticiosas la fan esclava, débil y sumissa á totas las imposicions.

¿Pot eser catòlica una dona al sapiguer lo concepte que d'ella 'n te format la religió?

Basta llegir á Sant Paulino, Sant Cirià, Sant Geroni, Sant Gregori el Gran, Sant Joan Crisóstomo, Sant Bonaventura, Sant Antón, Sant Isidro, el Abat Guyón, Sant Eusebi de Cesàrea, Sant Joan Damasceno, Sant Bernat. Escolteu á Sant Joan Crisólogo: «La dona es la causa del mal, l'autora del pecat, la pedra de la tomba, la fatalitat de nostres miserias, la porta del infern».

¡Cuantas barbaritats! Dirá mon lector, donchs aquet Sant ab relació dels anomenats y altres que no anomeno per ser un may acabar, aquest es dels que's quedá mes curt.

Fullegeu l'Eclesiastes cap. VII versicol 26. «Si la dona tingués autoritat, seria contraria son marit. De la dona tingué origen lo pecat, per ella morim tots. Sepárala de las carns perquè no abusi sempre de tú. Mes val que un home't fassi mal que una dona bé...» y altres disbarats per l'istil; llegiu també á Tertuliá: «La furia del Diable no es tant temible com la dona, perquè'l diable está sol y la

dona te l'ajuda del esperit maligne.»

Lo famós Concili cristiá celebrat en Aix-la-Capelle, declará, «que la dona es la vía de la iniquitat, la porta del dimoni, una rassa infernal», fins se celebrá un Concili en Flandes, Sigle VIII, discutint-se si la dona tenia ánima.

¿Pot la dona que raciocini, que no tingui turbadas las facultats mentals-morals, postrarse á las plantas dels autors de tant sacrílegas infamias?

En temps del Papa Gregori VII, cuan encar los capellans estaban ab mes relació ab la Naturalesa, ó siga casats, mireu quina alocució á sas esposas feu el sacerdot Pietro Damiani «seductoras, engrana de Satanás, escoria del Parais, veneno de las ánimas, punyal dels cors, ólivas, llops, sangoneras insaciables.»

Y nosaltres los homes, los sers superiors de la terra, nosaltres hem de veurer á nostras mares, nostras esposas, nostras fillas y nostras germanas postradas als peus de sos detractors?

Si una mica sá tinguéssim lo cervell, si una mica de dignitat y amor amidés en nostres cors, no sols no ho permeteriam fentlas entrar en la rahó, sinó que lluitariam fins veure desaparecuts aquets caus de bruticia, antros de putrelació moral y causa directe de tots los mals.

CLAR-I-NET.

Al Director de LA TRONADA.

Present.

Ensofrat director y amich: Faltaria á mon deber y á mos sentiments, si deixés de pendre part á la colaboració del valent periódich en perspectiva, encar que ma inteligencia no estigui al nivell de mos sentiments respecte al particular. Me basta lo consignat per sapiguer que no es labor literaria lo que deu ferse á n'ell, puig la veritat, la rahó y la justicia no necessitan hermoiseig ni vestimentas que ocultin son fondo.

Gran labor es la proposta d'embestir brusco y secament tot lo inhumá y despótich que no sols respira en nostra vila, si que desgraciadament de per tot; vejá-mens é injusticias caciquils que encar que ab molta energía devem combátrelas fins son extermini total.

Al referirme als assumptos polítichs, vull pensar-me que nostra labor será forta contra tot despotisme en l'administració; grans caus del favoritisme ahont sols medran que rastres y la mes vergonyosa petulancia; exercit de parásits que tot ho infestan.

Garrotada seca y á ells.

Aquets aficionats á l'administració pública, aferrats desde épocas llunyanas al mangoneig y al absolutisme tiránich de sa *real* voluntat, en que tots sos súbdits tenim que acatar per forsa, d'exigenta dignitat es no deixarlos medrar més á costas de nostra inercia, rebeldes debem ser en tots los seus actes que sols els proporcionan son benestar particular.

Que las masses no mengin, no visquin, qu'empresonadas ab sas mallas quedin fora de la vida activa ¿quéls importa á n'ells?

¡Que os importa! ¡Miserables! Verdaders cocodrilos que os desfeu en un mar de llágrimas al veure'l fruit de vostres infamias, llágrimas en que preteniu ocultar vostres maldats atribuintlas á la casualitat y á la crísis del temps

L'ampoch deuen deixar-se en pau á aquestas societats que titulantse liberals, ab sos actes desfán son lema, aquestas societats fundadas ab sanch obrera y arrebatadas de sos fundadors per instalharhi al més vil cacicat, per dividir al poble, poguent aixís dominarlo á mida de son gust.

No es lo mal sols en un poble determinat, casi es general; Circols, Ateneos, Germandats, que dihentse obrers s'agenollan á las gradas de sos tiráns y.... ¡casi conscientment!....

¡Desgraciadas masses que ab sa ignorancia no veuen que son lo juguèt dels mes vius!

El meu mes humil apoyo incondicional á tot lo que's refereixi á administració y justicia.

Ton amich,

J. MONTAÑA.

Pensaments

Los capelláns van negres per assemblarse á sa labor.

La dona que molt confessa, molt deu pecar, puig com més roba s'embruta més bugadas se fan.

Val més un pá, que un concell de capellá.

Las religions viuen més de l'hipocressia, que de la fé.

Lo fanatisme á n'la dona, representa lo mal estar del marit despreocupat.

La cortesia es l'art de fingir.

No se lo qu'es mes mal en el mon, la civilisació mal compresa ó l'estat salvatge.

¡Pobre del salvatge que cau en mans d'un civilisat!

L'home sol ser mes sanguinari que las bestias. Aquestas destrossan y raras vegadas á sos semblants, per instint de conservació y l'home per satisfacer l'ambició de sos tiráns.

Los governs pera garantir la pau, solen proclamar l'estat de guerra.

Los capelláns sens casarse tindrán dugas ó mes donas en casa, cuan casats tal volta no podrian.

L' AVI

Llampechs

En aquesta secció, s'insertarán totas las noticias y datos que ab una forma ó altre, arribin á'n aquesta Redacció.

El burot místich de La Roca's convertí en tribunal en pes, jutjant y condemnant ab una multa á un heretjot que'n la pasa-calle-carnavalesca-clericóica, tingué l'ossadia de no volguerse encostipar trayentse la gorra y total... ¡perqué era á casa seval!

¿Desde cuan aquets condempnats fills de'n Banyetas tractan de no despullarse la closca, al passar *son-amo* ab son corresponent remadet-místich-llanut-carca-mal?

¡Condempnats!

¡La tingnessiu neta com els brama-goris y ab son corresponent nap en pessal!

Ja poden fer, ja, que no'n surtirán; encar que

«Fuca el infierno,
brame Satán,»
de llagonissas
no'n tastarán.

M'acaban de dir que de resultas de las *gratas* acullidas d'en Toni I -en Maula de Mallorca- presentará la dimissió de son cárrech.

Com que m'ho ha dit la de casa, no ho crech... ni á tiros,

Segons la premsa barcelonina, en Artal es objecte de mals tractes en la presó, fins segons se desprén de la mateixa, li feren tragar á *nostramo* per forsa.

¿Perqué?

¿Potser perqué va equivocar-se ab la ganivetada?

¡Ah! Si en lloch d'agredir á n'en Maura s'hagués dirigit á una persona... de la classe baixa tal volta aixó no l'hi passaria.

Si un'altre vegada vol tornarhi que hi vaigi ab cuidado. ¡Vaya!

¿Saben en Castellet? Donchs acaban de dir-me que l'han vist y no dormía! ¿Que's estrany? No ho cregueu.

Com que aquets dias ha sigut per aquí una de las víctimas del odiós y mil vegadas maleit castell de Montjuich... tal vegada... la societat perillaba.

¡Oh! ¡La perspicacia de nostres policías!

¿Oy zeñó Maula?

Tan tranquiet en Chueca, carretera amunt, pensant ab las garantias socials ab la Constitució, ab las lleys y ab el pá de crostóns y fent cas omís d'una campaneta que li anunciaba el pas d'una manifestació cleritólica.

¿Que no ho sab que, *boca abajo todo el mundo*? Potser distret se creye que la campaneta era del carro de las escombrarias.

Ja va fer be'n Sebio de ferli treure la gorra, perqué en cas de costiparse já'n ell qué? Ell debía pensar: por una cosa ú otra 'ns paga l'achuntament, á vert si dirán que nosotros no servim para res.

Gracias á la perspicacia del arcalde y á l'acertada intervenció dels gegants, vull dir, dels Mossos de la Escuadra... *terrestre*, diumenge passat va salvarse la dignidad, l'honor, la tradició, las bonas costums... de morir-se de gana sens gosar ni pitular y fins las criaturas de La Garriga.

¡Qui no ha vist aquella manada de famolenchs que com altres nous bárbaros del Nort tractaban d'invadir lo poble!

Capitanejats per en Junoy, aquell que va menjarse tots los frares, monjas, capelláns y criaturas de Manresa; de'n Lladó y Vallés, aquell jovenet que tracta de reventals la menjadora, arrebatantlos las riendas de l'administració y entrar tota la turba ab los infernals acorts de la Marsellesa.

¡Valgam San Gos y el roch!

M'hi jugo mil ánimas d'heretje fetas ab salsa verda, que á no ser l'arcalde y satélits ja no's parlaria mes de La Garriga sinó senyantse anticipadament.

Era tanta la por que feyan que'l tinent dels Mossos no va atansarsi avants d'enviarhi una *pareca* primer y l'agutcil després.

Tal volta pensaria ¿y si es veritat que's menjan las criaturas?

A Granollers, per ara, cap població de mes ni de menos importància 'ns aventatja per la qüestió de las llets.

En altres punts tindran vacas, cabras y burras, pro aquí... aquí som els amos; tenim els frares de la llet.

Jo no l'he tastada, pro asseguran qu'és de primera.

No se si fan també matóns... de monja
¡Encar dirán que no estém de llet!

La companyia del gas es de las mes previsoras.

En un dels portals de sa fluirica fabricació hi han col·locat una alegoria del Sagrat Cor... de llegum, vull dir de Jesús.

Será perquè no hi entrin las bruixas, pensarian nostres lectors. Si, ja podria ser, ¡com son tan tafaneras! ¡Y ab aquesta TRONADA que tant las empeny!

Aixis no s'enteraran de la quantitat y calitat de fluids, ni si donan gaire terra en el carbó qu'expendeixen, ja que abans lo cullian ab palas de forquilla y are ab pala plena.

Hasta lo mes sagrat per ells ho fan servir per cobertora, com alló d'embolicar la setmana ab *Hojas Dominicales*.

Vaija si, d'allí al cel.

Dimars d'aquesta setmana va haberhi dos casaments escuats, com podria dirse, puig van entrar al harém-mistich dos novas esposas del Señor... Manelet.

Com que aquest bon senyor viu bastant lluny d'aquí, de segur que s'encarregá de sa representació algún d'aquets capellanets-xulos que tenim per aquí la vila.

Es á dir un, lo cas es que van entrarni varis dins la casa nupcial, are no se si de la representació se n'encarregá un de sol.

¡Y soch tant dutxo en assumtos misticolerichs!

Per l'abundancia de coves y sistells ben proveits de teca, suposém que la cosa acabá ab la tranquil·litat del que pot omplir be la panxa de tot y bó.

Cristo deu pensar: veritat que vaig morir solter, pro de donas á una per cada vicari ¡cuantas ne sobriarian!

Bussón d'en Banyeta

A tots los dimonis y bruixas haguts y per haver: Vosaltres los meus súbdits qu'esteu invertits per tots los pobles per vigilar las travesuras dels escarbats-bum-bums, corps negres, bugaders misticolerichs, predicayres del morrofort, vic-arris de sandunga escolabruts, beyatabigotudas y altres especies d'animalóns que infectan los pobles y que viuen de la pobresa y de la poca energia que per desgracia seva hi há, com també aques-

tas classes moralisadoras-elásticas acaparadoras de riquesas, administracions públicas, empleos, puestos, y fins mestrassas de conciencias ab fetje de rajada; dech advertirvos que d'aquí endevant no 's mogui ni una pussa, que no 's fassi ni un badall, mal gesto ni res que no se 'm digui.

Indagueu fills d'en Satán, vigileu, no deixeu ni un recó dels foscós que per tot hi há, tant en els magatzems de llana, com en las administracions consumeras, societats recreativas ab el vici y domini dels associats, casas-comunas, etc., etc.

Es necessari passarlos tots pel lleixiu de las calderas d'en Peret, per veure si 's podrá fer net de tanta inmundicia.

A treballar donchs, y si en aquesta vida no 'ns veyam, al Infern que 's terra calenta.

Vostre rey y senyor.

BANYETA.

Caldas de Montbuy 28 Abril.

Ensofrat Banyeta: Salut y poca vergonya per ab els desvergonyits.

Avants d'arribar LA TRONADA que ja ha pedregat per aquí poch ó molt en la vinya del Señor.

Un dels trempats pica-pedrers que treballan per aquí, ha tingut la saludable idea de casarse sens cap cerimonia clericalasca, estalviantse molta comedia, molts rals y sobre tot de donar vida al burinot negre, que ell com los altres per tenir dona...major no'n fan cap de cerimonia.

L'home de las faldillas, prou sortí ab la creu *salvapedriscas* per provar de girar la tampesta que cap á sa vinya 's dirigia, pro no hi valgué res, ni la carta ó recado á un dels cónjugues.

Paciencia fill, á quants pagesos ho rats la pedregada se'ls ha emportat lo fruit de sas suhadas y ni de la contribució s'han vist lliures.

Estich en mon observatori, de tot lo que passi te'n faré sis céntims.

Ton company d'Infern.

NONI.

En aquesta secció 's publicarán totas las cartas de fora.

ESPURNA

L'escarbat bolet y 'l clericalisme ofeixen semblantsas ben singulars: son color sa avaricia y sa vida, tot en ells es idéntich. Si l'escarbat va neixer del calor

de l'inmundicia, el clericalisme dels excrements socials. Un y altre necessitan donchs, de la porqueria per estendre sos dominis.

Netejant las inteligencias de la ronya clerical, sa nefasta influencia queda nula.

EN CLOSCA.

Telégramas

De nostra telegrafia sens fils ni aparatos

Port d'en Turu.

Abril 29.—3 cuarts de quince: Segóns acaba de comunicarme el general Bumbhoff las grans potencias litigants han acordat acabar las lluitas perquè han vist que sols hi pagaban lo *pato* pobres ignocents que res tenen que veure de la ambició de sos sobirans.

Segóns diu sembla que aquets dos últims han acordat trobarse en un lloch determinat y allí s'ho farán, fent entornar á las pobres víctimas que inmolaban al sacrifici de sas ambicions á casa seva.

¡Tant debó que'l lance acabés á la Fonda d'Europa!

HUMANITAS.

IMPORTANTÍSSIM

Al comensar LA TRONADA no hem procurat adictes ni protectors á tal publicació á fi de presentarla ja feta, perquè pugui jutjarse per ella mateixa y cada cual vegi son valor, mes moral que literari, puig víctimas de la explotació, també lo que podem donar será brusco pro eixirá del fons de nostre cor.

Per lo tant acceptarém—per necessitat—protectors de dos classes, ab un tant setmanal y voluntari els uns y encarregarse paganlos un cert número d'exemplars en altres. Es de la manera en que pot viure nostra publicació.

PUNTS DE VENTA:

Llorens Carbó, Alfons IV n.º 57
Joan Climent (á) Marxant,
Prim n.º 156.

IMP. DE E. GARRELL,